

موضوع مقاله: حب دنیا از منظر روایات

نام و نام خانوادگی: خدیجه اسکندریان

استاد مربوطه: سرکار خانم ترابی

حوزه علمیه: نورالثقلین میانشهر

موضوع مقاله حب دنیا راههای مقابله با آن در روایات

هر انسانی ممکن است به چیزهای زیادی دل ببندد و حب آنها را در دل خود قرار دهد چرا که هر چیزی زیبایی های خاص خود را دارد حب دنیا به معنی دنیا پرستی است که یکی از مهم ترین کرفتاری های بشروعامل دوری از یاد خدا است حب دنیا منشا تمام انحرافات انسان است نفس انسان همیشه طالب دنیا است انسان را به سوی دنیا سوق می دهد و این برگرفته از فطرت بشر است اگر محبت انسان به دنیا جنبه افراطی در پیش بگیرد نه تنها موجب انحراف انسان از صراط مستقیم می شود بلکه باعث هلاکت انسان در دنیا و آخرت میشود پس ضروری است. درباره حب دنیا پژوهش انجام شود پس هدف از این پژوهش بررسی حب دنیا از منظر روایات به روش توصیفی است که از جمله دستاوردهای این پژوهش اشاره به برخی از عوامل حب دنیا از جمله فراموشی یاد خدا، مقام، فرزند و همسر، مال و ثروت است و از جمله برخی از اثرات دنیادوستی از جمله فتنه ها و کنایان و غفلت از آخرت و محروم شدن از لطف خداوند میتوان اشاره کرد بنابراین با شناخت حب دنیا و آثار آن میتوان این رذیله را درمان کرد

کلید واژه: حب دنیا، دنیادوستی، مال و ثروت

در دنیا عوامل زیادی وجود دارد که باعث می‌شود انسان برای غیر خدا مشغول شود و انسان برای رسیدن به آنها دست به هر کاری بزند مثل مقام و ریاست ثروت همسر و فرزند مسائل اقتصادی و مال و ثروت دارای آثار مثبت فراوانی است

مال و ثروت مانند ماری است که هم دارای زهر کشنده و هم دارای پادزهر است یعنی ممکن است انسان به وسیله آن مسموم شود و هم ممکن است دفع مسمومیت نماید

مال موجب گرایش انسان به دنیا شده و آخرت او را تباه می‌کند

وقتی که انسان تمام هم و غمش جمع آوری ثروت باشد حاضر است از هر راهی که شده به آن برسد و به هر کاری دست بزند

عامل این گرایش‌ها غفلت است و این غفلت ناشی از حرص و کبر و طول عمل حسرت و کشیده شدن به گناه است منشا این صفات رذیله دوست داشتن دنیا و پیروی از هوا و هوس است

پس دوست داشتن دنیا می‌تواند انسان را از راه راست منحرف کند قرآن در موارد متعددی زندگی دنیا را نوعی باز یچه و سرگرمی می‌شمارد و می‌فرماید و مالحیات دنیا الا لعب و لهو و زندگی دنیا چیزی جز بازی و سرگرمی نیست

و دنیا پرستان مثل کودکانی هستند که از همه چیز غافل و فقط به بازی مشغول هستند محبت به دنیا سرچشمه همه خطاها و منشا تمام انحرافات است حب دنیا مهم‌ترین رذیله اخلاقی است که باعث دوری از خداوند و گرایش به هوس‌های زودگذر می‌شود و آثار آن ابتدا فرد را تحت تاثیر قرار می‌دهد و سپس باعث به وجود آمدن آسیب‌های اجتماعی می‌شود

استرس‌ها فشارها اضطراب‌ها بیماری‌های روانی همه برای کسانی است که به دنیا دلبستگی دارند

حب به دنیا انسان را کور و کر و لال و در جامعه خوار و ذلیل می‌کند ممکن است این پرسش مطرح شود حب دنیا چگونه این مشکلات را برای انسان به وجود می‌آورد ؟

انسان وقتی به چیزی تعلق خاطر پیدا کند عیب‌های آن را نمی‌بیند دنیا هم یکی از آنهاست

حب خداوند در مقابل حب دنیا قرار دارد کسی که محبت خداوند را در دل دارد و غیر از خدا به هیچکس و هیچ چیز دل نبندد به سعادت عظیمی دست می‌یابد و از تمام محرّمات دوری می‌کند حب و دوست داشتن اگر برای خدا باشد باعث سعادت انسان در دنیا و آخرت می‌شود و اگر برای دنیا باشد موجب انحراف انسان از راه راست می‌شود

چگونه می‌توان از دنیا دوستی و علاقه به دنیا رهایی پیدا کرد؟

بهترین و اثربخش‌ترین راه رهایی نجات انسان از حب دنیا و آلودگی‌های دنیوی اصلاح نفس و رسیدن به مقام بندگی و عبودیت است

(۱)سوالات فرعی

معنای لغوی حب

معنای اصطلاحی حب

انواع حب

(۲)سوالات اصلی

پیامدهای حب دنیا

راههای مقابله با حب دنیا

در واقع بر این امر تاکید می‌کند که تمام بدبختی‌هایی که دامان انسان‌ها را گرفته و می‌گیرد از دنیا پرستی و دلبستگی بی‌حساب دنیا حاصل می‌شود

حضرت در ادامه می‌فرماید باید دنیا در چشم شما کم ارزش‌تر از تفاله برگ‌هایی باشد که با آن دباغی می‌کنند که بسیار بدبو و متعفن و بی‌ارزش است یا بی‌ارزش‌تر از بقایای قیچی شده پشم حیوانات باشد که بر زمین می‌ریزد و کسی به آن اعتنایی ندارد

فلتكن الدنيا في عينكم اصغر من مثاله القرظ و القراضه الجلم

در تشبیه اول نفرت انگیز بودن و در تشبیه دوم بی‌ارزش بودن نهفته شده است

از سوی دیگر در دومین جمله به زودگذر بودن دنیا و مواهب دنیا اشاره کرده و می‌فرماید از کسانی که پیش از شما می‌زیسته اند پند بگیرید قبل از اینکه آیندگان از شما پند بگیرند آنها جمع کردند و اندوختند و گذاشتند و رفتند قرآن مجید بارها و بارها مردم را به عبرت گرفتن از سرنوشت پیشینیان دعوت فرموده و آن را یکی از بهترین درس‌های بیدار کننده برای مردم هر عصر و هر زمان به شمار می‌آورد حضرت در سومین جمله از بی‌وفایی دنیا سخن می‌گوید و می‌فرماید این دنیای پست و نکوهیده را رها کنید زیرا کسانی را که از شما شیفته‌تر نسبت به آن بودند رها ساخت و به عاشقان و دلدادگان به دلبستگان خود کمترین وفایی نکرد و حرمت آنها را نگاه نداشت (پیام‌های امام علی علیه السلام حضرت آیت الله مکارم شیرازی جلد ۲ صفحه ۲۸۵)

امام علی علیه السلام در نامه ۴۷ نهج البلاغه زمانی که در بستر شهادت است به تقوا و ترک دنیا پرستی به دنیا وصیت کرده و می‌فرماید من شما را به تقوا و پرهیزکاری توصیه می‌کنم و سفارش می‌کنم در پی زرق و برق دنیا نباشید هرچند دنیا به سراغ شما بیاید و بر آنچه از دنیا از دست می‌دهید تاسف نخورید و زندگی دنیا جز متاع و سرمایه فریب نیست به یقین دنبال این بخش از دنیا رفتن انسان را از خدا و آخرت دور ساخته و آلوده انواع گناهان می‌کند (نامه ۴۷ نهج البلاغه)

نتیجه ای که از این تحقیق به دست می آید این است که از منظر نهج البلاغه دنیا از نعمت های الهی است

اگر انسان در جهت کسب رضای خدا از امکانات آن بر اساس دستورات دین استفاده کند هم دنیا را خواهد داشت و هم آخرت و رضای الهی را کسب می کند

اگر هدف عشق خود را در دنیا قرار دهد به عبارتی دنیا منهای حب خدا را طلب کند و بر اساس هوای نفس و اوامر شیطان گام بردارد نه تنها به اهداف خود نخواهد رسید بلکه در آخرت نیز زیان کار خواهد بود توجه و دل بستن به دنیا انسان را از هدف باز می دارد و از یاد او می برد که آن یک وسیله و ابزار است یک معبر و گذرگاه

او تصور می کند که اینجا یک مسکن ابدی است جایی است که باید به آن دل بست و بدان عشق ورزید اگر ما توجه داشته باشیم گول دنیا را نمی خوریم و زندگی دنیا برایمان و بال نمی شود بلکه موجب می شود که بفهمیم برای چه به اینجا آمده ایم و چگونه باید از عمر و حیات این دنیا استفاده کنیم در واقع بهره واقعی ما از این دنیا این است که آن را وسیله ای برای سعادت ابدی خود قرار دهیم شخص مومن نباید به لذت های حرام دنیا دل ببندد و آنقدر دنیا را دوست داشته باشد که حاضر به ارتکاب گناهان شود تا لذتی از لذایذ دنیا را به دست آورد انسان باید دنیا را وسیله ای برای رسیدن به رضای خداوند و دار آخرت و قرب الهی دنبال کند

و در جایی که مزاحمتی داشته باشد آن را رها کند

سعی کنیم آنقدر فریفته دنیا نشویم که نتوانیم از گناهان خودداری کنیم

۱. فرهنگ معین ۱۳۷۱ جلد ۱ صفحه ۱۳۳۷

۲. ابن بابویه ثواب اعمال و عقاب الاعمال قم ۱۳۶۸ شمسی

۳. ابن قیم جوزیه ندارم السالکین بین منازل جلد ۳ بیروت ۱۹۸۸، ۱۴۰۸

۴. صحیح بخاری چاپ محمد ذهنی افندی استانبول ۱۹۸۱، ۱۴۰۱

۵. مقاله حب دنیا سرچشمه گناهان نوشته علی قنبریان ۱۳۹۶

۶. مقاله تحلیل چرایی دو سوی انگاری دنیا از منظر آیات روایات نوشته مرضیه قنبری ۱۴۰۰

۷. مقاله پیشگیری از دنیا طلبی به عنوان منشا بیماری های روح و روان در اندیشه علامه طباطبایی مریم صفارا و

سمانه سدیدپور ۹۸

۸. مقاله حب دنیا از دیدگاه امام خمینی با نگاه به ۴۰ حدیث اکبر مقامی ۹۸

۹. مقاله علل نکوهش دنیا طلبی دنیا از منظر حقوق شهروندی اسلامی با تاکید به آیات قرآن علی نقی

شریفزاده ملکی ۱۳۹۸

۱۰. پایان نامه دنیا در نهج البلاغه رضا نوروزی ۱۳۶۲

۱۱. پایان نامه تاثیرات حب دنیا و رفتار فردی از دیدگاه نهج البلاغه راضیه زمانیان ۱۴۰۱

۱۲. کتاب سرای گذر از منظر امام علی علیه السلام نویسنده عزیز فروردین ۱۳۸۰

۱۳. کتاب حب دنیا دوره دو جلدی نوشته آیت الله مجتبی تهرانی

۱۴. کتاب انوار هدایت مجموعه مباحث اخلاقی آیت الله مکارم شیرازی

۱۵. جوادی آملی دنیا شناسی و دنیا گرایی در نهج البلاغه صفحه ۱۷

۱۶. اخلاق در قرآن جلد ۳ صفحه ۱۳

۱۷. مکارم شیرازی المحجه البيضاء جلد ۶ صفحه ۱۱۲

۱۸. کمیته فرهنگی و فضای مجازی هیئت مکتب الزهرا محمد رمضانی ۱۳۹۲

محمد بن علی کرامتی نزله و النواظر ترجمه معدن الجواهر صفحه ۱۳۶

۱۹. قرآن کریم

۲۰. اخبات صفحه ۱۶ علی صفایی حائری ۱۳۹۸

۲۱. صحیفه سجادیه دعای ۴۷ فراز ۱۰۹

۲۲. اصول کافی جلد ۴ صفحه ۲

۲۳. حب دنیا و راههای زدودن آن نشریه پاسدار اسلام ۱۳۷۷ شماره ۱۹۹

۲۴. حکمت ۳ صفحه ۳۴۸

۲۵. مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل جلد ۱۲ صفحه ۴۱

۲۶. جلسه ۳۱ آثار حب دنیا در نگاه روایات سخنان حضرت آیت الله مصباح یزدی رمضان ۱۳۹۵

۲۷. اصول کافی جلد ۲ صفحه ۱۳۶

۲۸. نشریه حضور شهر دنیا طلبی در کلمات امام خمینی شهرپور ۱۳۹۷

۲۹. تنبیه الخواطر صفحه ۳۶۲

۳۰. نشریه حضور شرح دنیا طلبی در کلمات امام خمینی شهرپور ۹۷

۳۱. آداب الصلاة صفحه ۲۰، ۲۱

۳۲. نهج البلاغه حکمت ۴۴ صفحه ۴۷۷

۳۳. معاد در قرآن جلد ۴ صفحه ۹۰، ۹۱

۳۴. سخنان حضرت امام خامنه‌ای در خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۸۴ در کتاب دنیا مزرعه آخرت ناشر موسسه

فرهنگی هنری قدر ولایت ۱۳۹۱

۳۵. شرح ۴۰ حدیث صفحه ۵۳۵

۳۶. شرح حدیث جنود عقل و جهل صفحه ۳۰۰

۳۷. بحار الانوار جلد ۶۷ صفحه ۸۸

۳۸. معدن الجواهر صفحه ۲۵

۳۹. ابوالحسن موسوی همدانی ترجمه بحار جلد ۶۷ و ۶۸ تهران کتابخانه ولیعصر بیتا جلد ۱ صفحه ۷۸

۴۰. پیام‌های امام علی علیه السلام حضرت آیت الله مکارم شیرازی جلد ۲ صفحه ۲۸۵